

การศึกษาการเรียนรู้หน่วยขยายซับซ้อนในภาษาจีนกลางของ นักเรียนไทย

泰国学生习得汉语三项定语的研究

The Acquisition of Chinese Complex Attributives by L2 Learners of Thai

林勇明¹ 彭聃龄² 周鹏³

บทคัดย่อ: บทความฉบับนี้เป็นการสำรวจการใช้หน่วยขยายซับซ้อนในไวยากรณ์สากลของภาษาจีนกลาง สำหรับผู้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ทำการวิเคราะห์บทบาทของภาษาแม่ที่มีต่อการใช้หน่วยขยายดังกล่าว จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาชาวไทยมีลักษณะและกฎเกณฑ์การใช้ที่แน่นอน สำหรับผู้ที่เริ่มเรียนภาษาจีน ไวยากรณ์ของภาษาในระหว่างจะมีลักษณะเด่นของภาษาแม่ เมื่อภาษาจีนมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ไวยากรณ์ของภาษาในระหว่างก็จะเปลี่ยนไปสู่ภาษาที่สอง จนในที่สุดก็ใช้ภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงคิดว่าภาษาแม่มีบทบาทมากในการเรียนภาษาที่สองในระยะแรก เมื่อไวยากรณ์ของภาษาแม่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในภาษาเป้าหมายก็จะใช้ปนกันมากขึ้น จนในที่สุดก็เปลี่ยนไปใช้ไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมายอย่างสมบูรณ์

คำสำคัญ: ไวยากรณ์สากล ทฤษฎี เอ็กซ์ บาร์ ภาษาแม่ ภาษาที่สอง

¹อาจารย์ ดร. กิตติธณ ยงประพัฒน์ สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

林勇明博士，泰国清迈大学人文学院中文专业教师

Dr. Kittithon Yongprapat, Chinese Division, Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.

²彭聃龄，北京师范大学认知神经科学与学习国家重点实验室，中国。

³周鹏，Macquarie Centre for Cognitive Science, Macquarie University, Australia.

摘要：本文在普遍语法的框架下，考察了泰语母语者对汉语三项定语习得，并对其习得汉语三项定语过程中的中介语语法表征进行了讨论，在此基础上探讨母语和普遍语法在第二语言习得中的作用。研究发现：泰国学生习得汉语三项定语表现出一定的规律性：其初始状态的中介语语法表现出母语的语法特征，随着汉语水平不断提高，他们的中介语语法逐渐向目的语靠拢，最终达到汉语的语法状态。由此，我们认为母语在第二语言习得的初始状态起作用，而当母语的语法不足以表征目的语输入的时候，第二语言学习者会借助普遍语法来表征第二语言，最终建立目的语的语法表征。

关键词：普遍语法；X-bar 理论；母语；第二语言

Abstract: Within the framework of generative grammar, this paper investigates how Thai L2 learners of Chinese acquire Chinese complex attributives, based on which, the characteristic of their Interlingua grammar is described and the role of L1 and UG in L2 acquisition is discussed. It is found that the initial state of the Interlingua grammar of Thai learners demonstrates L1 features and with the development of their Chinese proficiency, it exhibits characteristics of target language. Thus, the paper argues that L1 plays a role in the initial stage of L2 acquisition but when L2 input cannot be adequately represented by L1, UG will take over and help L2 learners to represent target language grammar.

Key words: Universal Grammar； X-bar theory； L1； L2

一 引言

目前，国外第二语言习得理论和研究大致可以分为两种研究取向：语言学取向和认知加工的取向。认知加工研究取向认为，语言规则的习得不仅取决于规则本身的难易程度，更取决于学习者对这些语言规则的认知方式。语言学研究取向侧重于研究学习者能够“知道什么”，即学习者的语言能力；这一研究取向用“语言规则”、“语言类型”、“普遍语言理论”、“普遍语法”来讨论第二语言习得现象，研究者主要关注母语、普遍语法在第二语言习得中的作用，即母语是否发生迁移，普遍语法是否起作用。语言学取向下的第二语言习得研究者开始把兴趣转向对中介语语法(Adjemian 1976, Corder 1967, Nemser 1971, Selinker 1972) 的性质进行细致的考察，特

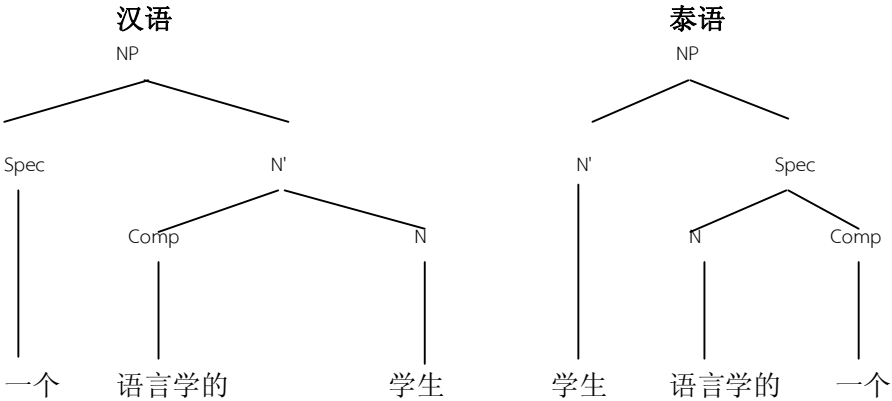
别是中介语语法是否也表现出自然语言的特点 (du Plesses , Solin , Travis & White 1987 ; Finer & Broselow 1986 ; Marthardjono & Gair 1993 ; Schwartz & Tomaselli 1990 ; Thomas 1991a)。要考察中介语语法是否具有自然语言的属性必然要涉及到对处在不同阶段的第二语言学习者的中介语表征进行分析。目前国外的研究尚未很好考察到不同阶段的中介语表征，主要原因在于研究的语言现象和研究的手段不利于很好的表征不同阶段的中介语的属性。本研究以三项定语为考察对象结合 X-bar 理论以弥补以上的不足，从而对不同阶段的中介语进行考察，在此基础上分析中介语语法是否具有自然语言的属性。采用三项定语考察这一问题主要原因在于：(1) 三项定语由四个成份组成，这四个成分有多种组合的可能性，这就有利于我们考察中介语是如何从母语参数设定到目的语参数；(2) 根据 X-bar 理论来分析三项定语使得我们能清楚地分析从母语到目的语的各个不同阶段的中介语表征。

二 在 X-bar 理论下汉泰语多项定语的比较

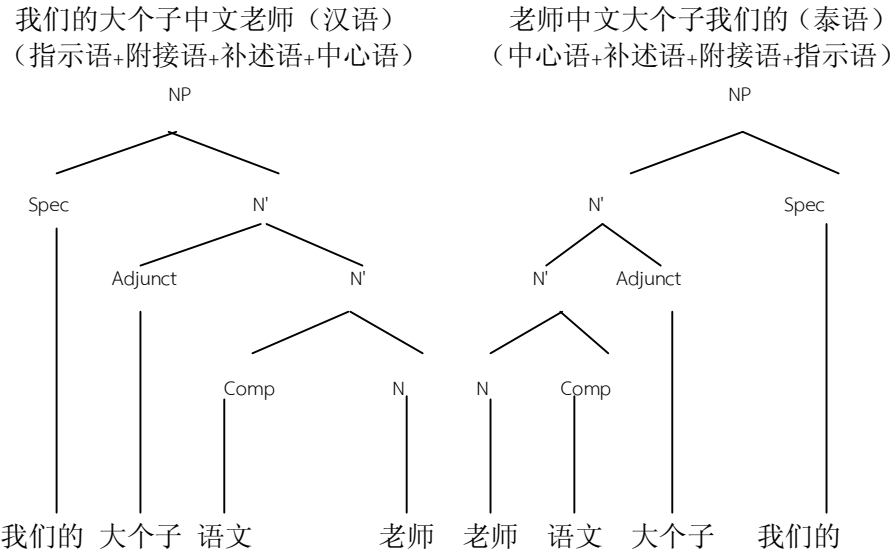
我们采用 X-bar 理论来分析汉泰语多项定语的结构，其主要思想是探求语言之间短语结构的共同点，可以概括为：

指示语规则	$XP \rightarrow (YP) X'$ or $XP \rightarrow X' (YP)$
衔接语规则	$X' \rightarrow X' (ZP)$ or $X' \rightarrow (ZP) X'$
补述语规则	$X' \rightarrow X (WP)$ or $X' \rightarrow (WP) X$

我们把它运用到汉语和泰语多项定语结构中来：我们用“一个语言学的学生”为例来说明：

我们发现汉语中心语的位置是在指示语和补述语之后，而泰语中心语的位置是在补述语和指示语之前。汉语和泰语的语序完全相反，但内部分布是一样的。再看下面的例子：

在汉语三项定语中，如果同一个短语里都出现指示语、附接语和补述语的成分，一般来说离中心语最远的是指示语成分，其次是附接语，而离中心语最近的是补述语。汉语的名词短语的规律是比较强的，因此下面这些句子在汉语里是不成立的。例如：**我们的中文大个子老师*，**大个子我们的中文老师*，**中文大个子我们的老师* 等。

因此在三项定语中指示语、附接语和补述语同时出现时其语序是指示语+附接语+补述语+中心语。同样这类短语在泰语的情况与汉语相似，规律性也比较强，不同之处在于泰语的语序是中心语+补述语+附接语+指示语，正好跟汉语相反。但其内部的顺序是完全一样的（离中心语最远的是指示语成分，其次是附接语，而离中心语最近的是补述语）。因此以下的这几个句子在泰语里面也是不成立的。例如：**老师大个子我们的中文*，**老师我们的中文大个子*，**老师大个子中文我们的* 等。

通过以上所举的例子我们发现，汉语和泰语在名词短语结构里的语序规律性都很强，也比较一致，区别在于中心语的位置——汉语的中心语在整个短语的最后，而泰语的中心语位于整个短语的最前面。下面我们试以 *x-bar* 规则来描写汉语和泰语在多项定语中的语序，如下：

	汉语	泰语
指示语规则	$XP \rightarrow (YP) X'$	$XP \rightarrow X' (YP)$
衔接语规则	$X' \rightarrow (ZP) X'$	$X' \rightarrow X' (ZP)$
补述语规则	$X' \rightarrow (WP) X$	$X' \rightarrow X (WP)$

通过对汉泰语多项定语的考察，虽然汉语是左分支语言，而泰语是右分支语言，但根据 X-bar 理论，两种语言的修饰语与中心语的位置基本上是一致的，即离中心语最近的成分是补述语，其次是衔接语，离中心语最远的是指示语。

三 实验研究

3.1 研究范围

根据苏岗 (1995) 和符翠兰 (2005) 的研究发现，在汉语三项定语的语序类型中，出现频率最高的类型是“X+形容词+名词+中心语”。我们的研究在此基础上做了进一步地扩展，把考察范围界定为“表示限制性定语+表示描写性定语+中心语”。其中表示限制性定语，包括：数量、指示词、所属或归属；表示描写性定语，包括：形容词或形容词短语（包括区别词）、名词或名词短语；在同一个句子中限制性定语在前，描写性定语在后（刘月华等人 2006 版，杜厚文 1988，朱德熙 1984，）。有关多项定语的语序大致可以归结为以下两点：(1) 带“的”的定语在不带“的”的定语之前，数量词，指示词和领属性定语虽然都是不带“的”的，但可以放在带“的”之前；(2) 如果几个定语都不带“的”，一般次序是：(1) 领属性定语 (2) 数量词、指示词，(3) 形容词，(4) 名词，（朱德熙 2006）。

譬如：我们的‘大个子语文老师’；这辆新款的德国汽车；两个漂亮的美国学生等

¹ “的”字可以说是定语的标志，在汉语研究里也是一个热门的研究课题。很多语言学家对其进行研究，由于研究角度不同研究结果也不一样。司富珍（2002）的观点认为“的”字在汉语定语里是一个中心成分，但有不少研究者不同意这种观点。由于汉语本体对“的”字的研究结论有分歧，所以我们的研究暂时不考虑“的”的问题。我们将把“的”字跟它前面的成分看成一个成分，如：我们把“我们的大个子语文老师”里的“我们的”看成一个成分。

3.2 研究问题

本研究希望通过对泰语母语者习得汉语三项定语进行考察，结合普遍语法、X-bar 理论对该现象进行分析和讨论。本文主要关注的问题是：

- (1) 不同汉语水平的泰语母语者习得汉语三项定语的不同中介语语法表征。
- (2) 在探讨以上问题的基础上对母语和普遍语法在第二语言习得中的作用进行考察。

3.3 研究方法

3.3.1 被试

被试是泰国两所大学汉语专业的学生，共 182 名，分别为一年级 66 名、二年级 61 名和三年级 55 名，年龄在 18-23 岁。测试时间为 2006 年 2 月。

3.3.2 实验材料与设计

根据研究范围，每份测试问卷共有 35 道题，包括：三项定语 15 道题；干扰题 15 道题（其中有 5 个测荒题），本研究给出了与泰语完全对应的汉语短语（汉语短语的语序不正确），要求被试给出中文正确语序。

3.3.3 实验步骤

正式测试调查分别在被试所在学校进行，并全部在课堂上完成。调查前，由被试所在班任课教师向被试讲解注意事项，并说明本次测试只是练习，不计成绩，也不影响其平时成绩。问卷共发了 185 份、收回 185 份、回收率高达 100%。有效问卷为 182 份，占回收率总数的 98.38%。由于本次问卷调查是由被试的教师亲自安排发卷，被试很重视，绝大部分作了回答。

3.3.4 数据处理

本文将实验结果的二十四种排序进行分类，以三项定语四个成分即中心语（老师）；指示语（我们的）；附接语（大个子）；补述语（语文）的不同位置为标准，分为四组进行统计，我们采用了 SPSS 的 K-W Test, Wilcoxon Signed Ranks Test 和 Mann-Whitney Test 的统计方法将检验定语的每一个成分在不同年级之间是否存在差异和不同位置之间是否存在差异，以便找出四个成分之间被试在习得过程中哪个成分最能显示规律。

3.4 实验结果与分析

表 1 泰国被试汉语三项定语不同年级错误率分布百分比 (%)

年级	错误率
1	75.96
2	64.04
3	43.64
平均	61.21

表 1 是 182 名泰国学生汉语三项定语不同年级错误总数的百分比。结果发现总错误率高达 61.21%，分别为：一年级 75.96 %；二年级 64.04%和三年级 43.64%。从结果我们不难看出，汉语三项定语是泰国学生学习汉语的难点之一，而且错误率是随着年级的增加而减少。通过 K-W Test 发现错误百分比在三个年级上都有显著差异： $\chi^2=37.851$, $df=2$, $p<.0001$ 。根据以上的数据我们可以总结出这样的规律，即泰国学生在习得汉语三项定语时，随着语言熟练程度的增加，错误就减少。被试完成测试题的同时也完成了测谎题，该题完成的正确率高达 94.17%，分别为一年级 88.18%；二年级 95.41%和三年级 98.91%，由于我们设计测谎题的目的在于考察被试对问卷的态度，从完成的结果可以看出，被试对问卷的态度是认真的。

由于汉语三项定语是由四个成分组成的，分别为中心语、修饰语 1（补述语）、修饰语 2（附接语）和修饰语 3（指示语）。下面我们以 a 表示中心语成分（老师）；b 表示补述语成分（语文）；c 表示附接语成分（大个子）；d 表示指示语成分（我们的），四个成分可以有 24 种不同的组合。表 3 是泰国学生不同年级汉语三项定语 24 种排序分布的百分比，其中 dcba 排序（我们的大个子语文老师）是汉语定语的正确顺序。

表 2 泰国不同熟练被试习得汉语三项定语不同排序分布百分比 (%)

中心语位置	排序	一年级	二年级	三年级	平均	例句
第一位	abcd	8.48	4.7	1.7	4.96	老师语文大个子我们的
第一位	abdc	2.83	1.09	0.24	1.39	老师语文我们的大个子
第一位	acbd	1.21	1.31	0.12	0.88	老师大个子语文我们的
第一位	acdb	1.11	0.22	0	0.44	老师大个子我们的语文
第一位	adbc	0.51	0.44	0.24	0.39	老师我们的语文大个子
第一位	adcb	2.32	0.77	0.36	1.15	老师我们的大个子语文
第二位	bacd	4.65	3.39	1.58	3.2	语文老师大个子我们的
第二位	badc	1.41	1.75	0.36	1.18	语文老师我们的大个子
第二位	cabd	1.62	0.44	0	0.68	大个子老师语文我们的
第二位	cadb	0.81	0.66	0	0.49	大个子老师我们的语文
第二位	dabc	6.87	4.37	1.33	4.19	我们的老师语文大个子
第二位	dacb	7.47	6.78	5.09	6.45	我们的老师大个子语文
第三位	bcad	0.61	0.22	0	0.27	语文大个子老师我们的
第三位	bdac	0.1	0.22	0.24	0.19	语文我们的老师大个子
第三位	cbad	1.92	0.87	0.12	0.97	大个子语文老师我们的
第三位	cdab	1.11	1.42	0.36	0.97	大个子我们的老师语文
第三位	dbac	9.39	8.52	6.55	8.15	我们的语文老师大个子
第三位	dcab	10	9.4	8	9.13	我们的大个子老师语文
第四位	bcda	0.4	1.09	1.09	0.86	语文大个子我们的老师
第四位	bdca	0.3	0.44	0.12	0.29	语文我们的大个子老师
第四位	cbda	1.31	0.55	1.09	0.98	大个子语文我们的老师
第四位	cdba	2.93	8.09	3.88	4.97	大个子我们的语文老师
第四位	dbca	8.59	7.32	11.15	9.02	我们的语文大个子老师
第四位	dcba	24.04	35.96	56.36	38.79	我们的大个子语文老师

为了便于对实验数据进行整理，我们根据出现频率高于 5 %（以一年级为标准）的排序进行了选择，得到出现频率最高的 7 种排序。这 7 种排序占总排序的 29.17%，但占总出现率的 80.77%，因而具有代表性。这 7 种排序是：

排序 abcd （**老师**语文大个子我们的）是泰语的正确排序；
 排序 dacb （我们的**老师**大个子语文）；
 排序 dabc （我们的**老师**语文大个子）；
 排序 dbac （我们的语文**老师**大个子）；
 排序 dcab （我们的大个子**老师**语文）；
 排序 dbca （我们的语文大个子**老师**）；
 排序 dcba （我们的大个子语文**老师**）是汉语的正确排序。

从这 7 种排序中我们发现，中心语（老师）是从第一个位置逐渐往后移到第四个位置，表现出中心语的发展趋势，因此下面我们将通过分析中心语移位的发展趋势，来揭示泰国学生在汉语三项定语的习得过程中中介语表征的特点。

表 3 是不同熟练程度的被试在习得汉语三项定语过程中的成绩。按中心语的位置将 24 种排序划分为四组，即中心语第一位、中心语第二位、中心语第三位和中心语第四位。

表 3 泰国不同熟练被试习得汉语三项定语中心语不同位置的分布百分比 (%)

中心语位置	一年级	二年级	三年级
第一位	16.46	8.52	2.67
第二位	22.73	17.38	8.36
第三位	23.03	20.55	15.27
第四位	37.78	53.55	73.70

从表 3 发现，泰国学生学习汉语三项定语的排序情况如下：中心语在第一、第二和第三位置是随着年级的上升而下降的，而中心语在第四位置是随着年级的上升而升高的。通过 K-W Test 发现，中心语在四个位置上出现的百分比在三个年级上都有显著差异。位置一 $\chi^2=29.863$, $df=2$, $p<.0001$ ；位置二 $\chi^2=31.115$, $df=2$, $p<.0001$ ；位置三 $\chi^2=7.771$, $df=2$, $p<.05$ ；位置四 $\chi^2=43.057$, $df=2$, $p<.0001$ 。对每个年级中心语在不同位置间的差异进行考察，通过 Friedman Test 发现，中心语四个位置在每个年级中都有显著差异（一年级 $\chi^2=23.79$, $df=3$, $p<.0001$ ；二年级 $\chi^2=71.85$, $df=3$, $p<.0001$ ；

三年级 $\chi^2=110.82$, $df=3$, $p<.0001$)。这一结果表明, 泰国学生在习得汉语三项定语的过程中中心语的移位过程具有一定的规律, 它从第一位移到第四位, 而且这种规律表现出两种趋势: 中心语出现在第一位、第二位和第三位的百分比随着熟练程度的增加而减少, 而中心语出现在第四位的百分比随着熟练程度的增加而增加, 在统计上差异显著。

以上结果显示, 中心语在泰国学生习得汉语多项定语中有重要作用。被试在习得过程中是由中心语第一位逐渐往后移到第四位, 这种发展趋势很有规律, 而且无论被试的熟练程度高低, 这种现象很一致。

3.5 讨论

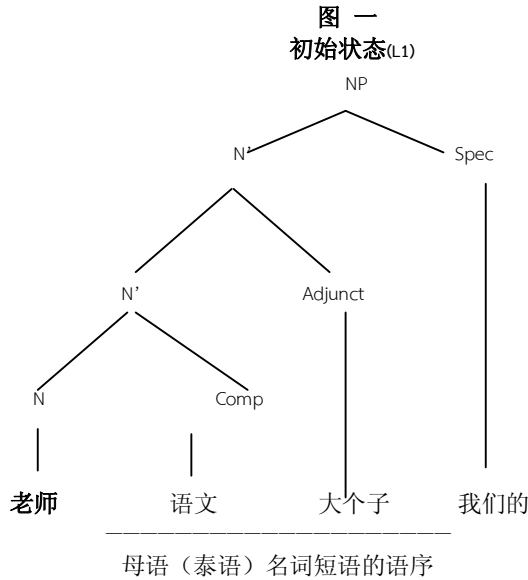
上述结果说明, 在泰国学生习得汉语多项定语的过程中, 中心语是从整个短语最前面的位置逐渐往后移位到短语的最后面的位置。下面我们进一步从 X-bar 理论来分析以上的 7 种排序。正如我们在前文中提到的那样, 当我们把 X-bar 理论的规则进一步运用到三项定语的分析时, 会出现下面几种情况:

指示语规则	$XP \rightarrow (YP) X' \text{ or } XP \rightarrow X'(YP)$
附接语规则	$X' \rightarrow X'(ZP) \text{ or } X' \rightarrow (ZP)X'$
补述语规则	$X' \rightarrow X(WP) \text{ or } X' \rightarrow (WP)X$

我们可以把这几条规则压缩为两条主要的规则: 第一, 补述语 (WP) 必须紧挨中心语; 第二, 指示语 (YP) 必须出现在三项定语的最前面的位置或者最后面的位置。

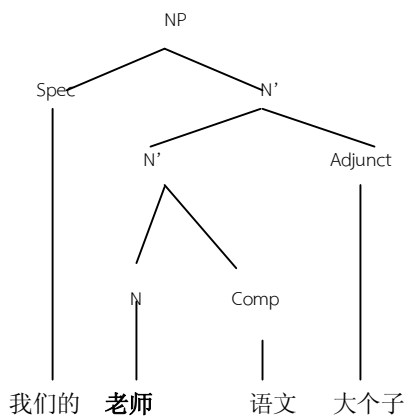
按照这两条规则的要求, 在以上 7 种排序中, 不标 “*” 号的 5 种排序是符合 X-bar 理论的。而标上 “*” 的两种排序违反了这两条规则, 因为在这两个排序中, 补述语 “语文” 没有紧挨中心语 “老师”。从比例来看, 符合 X-bar 理论的排序占了 80.75%, 而不符合 X-bar 理论的排序只占了 19.25%, 这表明符合 X-bar 理论的排序占了绝对优势。尽管我们没有详细地考察 24 种排序中的另外 17 种排序, 但是这 17 种排序只占总出现率的 19.30%。就整个排序而言, 越符合 X-bar 理论的排序, 出现频率越高; 越不符合 X-bar 理论的排序, 出现频率越低, 这说明了 X-bar 理论的作用在第二语言习得中具有心理现实性。

下面我们试以 X-bar 理论的规则通过树形图考察泰国学生汉语三项定语的习得过程（中介语状态），其中既包括中心语的移位，也包括其他三个成分的移位。（下图中没有不符合 X-bar 理论的两中排序）

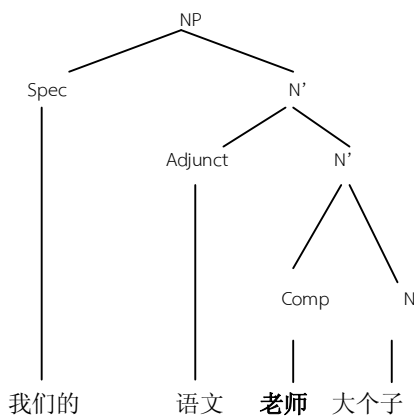
图一是泰国学生习得汉语三项定语的初始状态，此状态是跟其母语的顺序一致的。这表明母语在第二语言习得中起作用。其中一年级的学生出现这种排序占总数的 8.48%，随着熟练程度的增加，母语的影响减少，到二年级时为 3.39%，三年级时为 1.70%。

图二
中间状态一

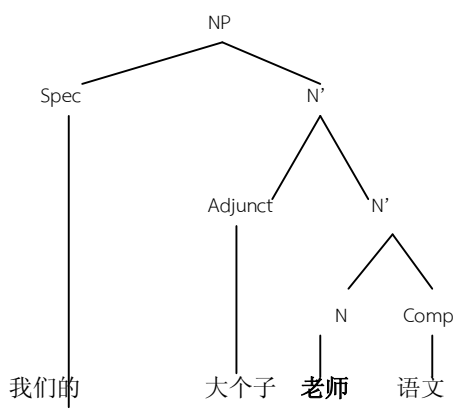
中介语名词短语的语序 (1)

图三
中间状态二

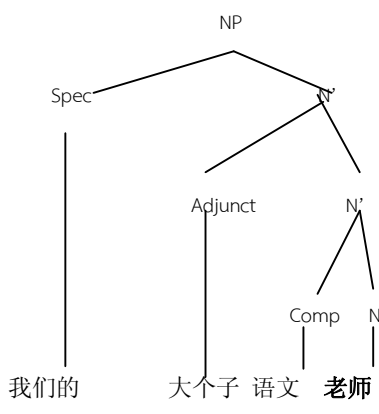
中介语名词短语的语序(2)

图四
中间状态三

中介语名词短语的语序 (3)

图五
目标状态(L2)

目的语（汉语）名词短语的语序

图二至图四是泰国学生习得汉语三项定语中介语状态。我们发现在中介语状态中，三项定语里的四个成分不断地移位，首先中心语从第一位移到第二位，指示语从最后一位移到最前面的位置，补述语从第二位移到第三位，附加语从第三位移到第四位。图三是在指示语和附加语没有变化

的情况下，中心语和补述语再一次换位，这次移位使得指示语的位置已经正确了，而中心语往后移了一个位置，到此中心语已经移到了第三个位置。图四是附接语和补述语换位，经过这次移位，指示语和附接语的位置已经正确了，只有中心语和补述语的位置还不正确。这进一步说明，泰国学生习得汉语三项定语的中介语状态是有规律的，而且这种规律基本符合 X-bar 理论。

图五是汉语三项定语的正确顺序，从结果发现被试随着语言熟练程度的增加正确率也不断地提高。

总之，泰国被试习得汉语三项定语的中介语是有规律的，绝大多数的中介语语法表征是符合 X-bar 理论的(也有部分是不符合 X-bar 理论的)，所以具有自然语言的属性，也就是说普遍语法在成人第二语言习得中是起作用的。

一些欧美国家的语言学家也考察过中介语的表征 (Schwartz & Sprouse 1994, Vainikka & Young-Scholten 1994, 1996, 1998, White 1990, 1991, 1992 和 Trahey & White 1993)，但是这些研究主要考察了结构比较简短的语言现象，如动宾结构的习得、动词+副词结构的习得等，因此他们考察到的中介语只有两种状态：母语状态或者目的语状态，而无法记录到既非母语，也非目的语的中介语表征。而我们的研究不仅可以考察到初始状态和稳定状态的中介语语法表征，更重要的是我们还考察了中间状态的中介语语法表征。同时我们发现在初始阶段中介语的语法表征跟母语一致，这表明母语在成人第二语言习得中是起作用的。

我们的研究通过“X-bar 理论”考察普遍语法在第二语言习得中的作用。研究结果发现，被试随着熟练水平的增加，对 X-bar 理论的敏感度也增加，但是也有部分结果是不符合 X-bar 理论。我们同意 X-bar 理论可以解释第一语言的短语结构，但根据三项定语的第二语言习得的研究结果，对它是否适合用于解释第二语言习得过程，我们提出了质疑。

参考文献

- 符翠兰。 2005。《汉泰语三项定语对比研究》。北京师范大学硕士毕业论文。
- 刘月华等。 2006。《实用现代汉语语法》。北京：商务印书馆。
- 司富珍。2002。 汉语的标句词“的”及相关的句法问题，
《语言教学与研究》。第 2 期。
- 宋国明。1997。《句法理论概要》。北京：中国社会科学出版社。
- 苏岗。1995。《现代汉语多项定语研究》。北京语言学院硕士毕业论文。
- 朱德熙。1984。《定语和状语》。上海：上海教育出版社。
- 朱德熙。 2006。《语法讲义》。北京：商务印书馆。
- Carnie,Anrew. 2006. *Syntax: A Generative Introduction* (second edition)
Blackwell Pubishing.
- Chomsky, N. 1970. Remarks on Nominalization.In R.Jacobs and P.Rosenbaum
(eds.) *Readings in Trasformational Grammar*. Waltham: Ginn. pp.184-221.
- Clahsen, H and P. Muysken. 1986. The availability of universal grammar to
adult and child learners: a study of the acquisition of German word
order. *Second Language Research* 2:93-119.
- Du Pleses, J., D. Solin , L. Travis and White. 1987. Ugor not UG, that is the
question: a reply to Clahsen and Muysken. *Second Language
Research* 3:56-75
- Jackendoff, Ray. 1977. *X-bar Syntax: A Theory of Phrase Structure* . Cambridge:
MIT Press.
- Marthardjono, G. and J. Gair. 1993. Apparent UG inaccessibility in second
language acquisition: misapplied principles or principled misapplications?
In F. Eckman (ed.), *Confluence: linguistics, L2 acquisition and speech
pathology* (pp.79-103). Amsterdam: John Benjamins.

- Nemser, W. 1971. Approximative systems of foreign language learners. *International Review of Applied Linguistics* 9:115-23.
- Radford. 1988. *Transformational Grammar: A First Course*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schwartz and Tomaselli. 1990. Some implications from an analysis of German word order. In W. Abraham, W. Kosmeijer and E. Reuland (eds.), *Issues in Germanic syntax* (pp.251-74). Berlin: Walter de Gruyter.
- Selinker, L. 1972. Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics* 10: 209-31.
- Thomas. M. 1991a. Do second language learners 'rogue' grammars of anaphora. In L. Eubank (ed.), *Point counterpoint: Universal Grammar in the second language* (pp.375-88). Amsterdam: John Benjamins.
- Vainikka, A. and M. Young-Scholten. 1994. Direct access to X-bar theory: evidence from Korean and Turkish adults learning German. In T. Hoekstra and B.D.Schwartz (eds.), *Language acquisition studies in generative grammar* (pp.265-316). Amsterdam: John Benjamins.
- Vainikka, A. and M. Young-Scholten. 1996b. Gradual development of L2 phrase structure. *Second Language Research* 12:7-39
- White, L. 1990. Second language acquisition and universal grammar. *Studies in Second Language Acquisition* 12:121-33.
- White, L. 1990/1991. The verb-movement parameter in second language acquisition. *Language Acquisition* 1:337-60
- White, L. 1991a. Adverb placement in second language acquisition: some effects of positive and negative evidence in the classroom. *Second Language Research* 7: 133-61

附表
实验材料

实验材料	填充材料
两个调皮的外国小孩儿	测谎题
我们的大个子语文老师	一共十五个人
那位漂亮的电影明星	坐公共汽车
三个很帅的足球运动员	喜欢吃苹果
小明的长头发日本朋友	一起去图书馆
小王胖胖的英文老师	天气很冷
两个漂亮的美国学生	填充题
这辆新款的德国汽车	不如清迈的空气好
这些美味的巧克力蛋糕	把书放在桌子上
一套珍贵的纪念邮票	累得走不动了
那个高大的排球运动员	被我打破了一个
我们快乐的大学生活	没有王老师教得好
两台旧的笔记本电脑	被他喝完了
那套旧的日语教材	比那部电影好看得多
妈妈珍贵的钻石戒指	把作业做完了
	感动得流下了眼泪
	没有坐火车那么安全
	把钱还给她了
	读完了两本
	比去年贵很多
	不如他写得好看
	被送到很远的地方去

问卷测试

年级_____年龄_____性别 男 ☐ / 女 ☐

是否有中国血统 有 ☐ / 无 ☐ 是否会说汉语方言 会 ☐ / 不会 ☐

如会说 广东话 ☐ / 海南话 ☐ / 闽南话 ☐ (_____)

在家里说什么语言_____

上大学之前是否学过汉语 是 ☐ / 否 ☐

如学过学多长时间 _____ 年 _____ 月

是否参加过汉语水平考试(HSK) 是 ☐ / 否 ☐

如参加过考了_____级

测试目的

测试题共有 35 题，每道题分为三个部分：第一部分是泰语正确排序，第二部分是从第一部分翻译成汉语但排序混乱的句子，请你把正确的汉语顺序填在第三部分。

例子：

第一部分 泰语	第二部分 汉语	第三部分 正确排序
1. ชอบ ปักกิ่ง มากๆ	喜欢 非常 北京	
A B C	A C B	CAB
2. ไป กินข้าว ด้วยกัน	一起 去 吃饭	
A B C	C A B	CAB

如果你已经了解了这个测试的情况，请你完成下面的测试。谢谢合作！

题序	第一部分 泰语	第二部分 汉语	第三部分 正确的汉语排序
1	เหนื่อย จน เดินไม่ไหวแล้ว A B C	走不动了 得 累 C B A	
2	เด็ก ขวัญชาติ ที่ผมๆ ของผม A B C D	两个 小孩儿 调皮的 外国 D A C B	
3	อากาศ หนาว มาก A B C	很 冷 天气 B C A	
4	เพื่อน ผู้เป็น ที่ผมหาๆ ของเสียหอยัง A B C D	朋友 小明的 日本 长头发 A D B C	
5	ถูก ผม หัวแตกแล้ว หัวนี้ A B C D	打破了 我 被 一个 C B A D	
6	นักกีฬา ฟุตบอล ที่หล่อๆ สวยคน A B C D	三个 运动员 很帅的 足球 D A C B	
7	ดี กว่าหนังเรื่องนั้น มาก A B C D	好看 那部电影 得多 比 A C D B	

8	ทำ การบ้าน เสร็จแล้ว A B C	作业 做完了 把 B C A	
9	อาจารย์ ภาษา ตัวสูงๆ ของพวกเรา A B C D	我们的 老师 语文 大个子 D A B C	
10	ทั้งหมดสิบห้า คน A B C	人 十五个 一共 C B A	
11	สอน ไม่ดีเหมือน อาจารย์หัว A B C	没有 王老师 教得好 B C A	
12	ถูก เขา ดื่มหมดแล้ว A B C	被 他 喝完了 A B C	
13	ดาวา ภาพยนตร์ ที่สวยๆ คนนั้น A B C D	明星 那位 电影 漂亮的 A D B C	
14	ประทับใจ จน ร้องไห้ A B C	流下了眼泪 得 感动 C B A	
15	อากาศ ดีๆ เย็นใหม่ ไม่ได้ A B C D	空气 清迈的 好 不如 A C B D	
16	อาจารย์ ภาษาอังกฤษ ที่ดีว่าๆ ของเสียหัว A B C D	英文 小王 老师 胖胖的 B D A C	
17	รถยนต์ เก๋ๆ ใหม่ คันนี้ A B C D	德国 新款的 这辆 汽车 B C D A	
18	เอา หนังสือ วางไว้บนโต๊ะ A B C	放在桌子上 书 把 C B A	
19	นักกีฬา วอลเลย์บอล ที่สูงใหญ่ คนนั้น A B C D	排球 那个 高大的 运动员 B D C A	
20	ไม่ปลอดภัยเหมือน นั่ง รถไฟ A B C D	那么安全 火车 没有 坐 D B A C	
21	อ่าน จบแล้ว สองเล่ม A B C	读 两本 完了 A C B	
22	แสตมป์ ที่ระลึก ที่มีค่า หมีหุจ A B C D	邮票 一套 纪念 珍贵的 A D B C	
23	นั่ง รถ ประสิทธิภาพ A B C	公共 坐 汽车 B A C	
24	เค้ก ช็อกโกแลต ที่อร่อย พวกนี้ A B C D	巧克力 美味的 蛋糕 这些 B C A D	
25	ชอบ กิน แอปเปิ้ล A B C	苹果 喜欢 吃 C A B	
26	นักเรียน อเมริกัน ที่สวยๆ สองคน A B C D	漂亮的 两个 学生 美国 C D A B	
27	แพง กว่า ปีที่แล้ว มาก A B C D	比 去年 贵 很多 B C A D	
28	ถูก ส่งไป ที่ โกลา A B C D	被 地方去 很远的 送到 A C D B	
29	ชีวิต นักศึกษา ที่มีความสุข ของพวกเรา A B C D	我们 生活 快乐的 大学 D A C B	
30	เอา เงิน คืนเขาไปแล้ว A B C	钱 还给她了 把 B C A	
31	คอมพิวเตอร์ ไม้ตบดส์ เก่า สองเครื่อง A B C D	电脑 旧的 两台 笔记本 A C D B	
32	แหวน เพชร ที่มีค่า ของแม่ A B C D	珍贵的 钻石 妈妈 戒指 C B D A	
33	เขินตัวหนังสือ สวย ดูเขาไม่ได้ A B C	不如他 好看 写得 C B A	
34	แบบเรียน ภาษาญี่ปุ่น ชุดเก่า ชุดนั้น A B C D	那套 旧的 日语 教材 D C B A	
35	ไป ห้องสมุด ด้วยกัน A B C	去 一起 图书馆 A C B	

การศึกษาการเรียนรู้หน่วยขยายซับซ้อนในภาษาจีนกลางของนักเรียนไทย

บทความฉบับนี้เป็นการสำรวจการใช้หน่วยขยายซับซ้อนในไวยากรณ์สากล ของภาษาจีนกลาง สำหรับผู้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ทำการวิเคราะห์บทบาทของภาษาแม่ที่มีต่อการใช้หน่วยขยายดังกล่าว จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาชาวไทยมีลักษณะและกฎเกณฑ์การใช้ที่แน่นอน สำหรับผู้ที่เริ่มเรียนภาษาจีน ไวยากรณ์ของภาษาในระหว่างจะมีลักษณะเด่นของภาษาแม่ เมื่อภาษาจีนมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ไวยากรณ์ของภาษาในระหว่างก็จะเปลี่ยนไปสู่ภาษาที่สอง จนในที่สุดก็ใช้ภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงคิดว่า ภาษาแม่มีบทบาทมากในการเรียนภาษาที่สองในระยะแรก เมื่อไวยากรณ์ของภาษาแม่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในภาษาเป้าหมายก็จะใช้ปนกันในมากขึ้น จนในที่สุดก็เปลี่ยนไปใช้ไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมายอย่างสมบูรณ์

ทฤษฎีและแนวการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนภาษาที่สอง จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การวิจัยภาษาและการวิจัยการรับรู้ ซึ่งการวิจัยแบบที่สองนั้น ปัจจัยหลักนอกจากจะอยู่ที่ความยากง่ายของหลักภาษาแล้ว ยังขึ้นอยู่กับวิธีการรับรู้หลักภาษาดังกล่าวด้วย ส่วนการวิจัยภาษากลับเน้นที่ผู้เรียนสามารถ “รู้อะไรบ้าง” ก็คือดูความสามารถทางภาษาของผู้เรียนนั่นเอง ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ใช้หลักภาษา ชนิดภาษา ทฤษฎีไวยากรณ์สากล และไวยากรณ์สากลมาอภิปรายสภาพการเรียนภาษาที่สอง โดยนักวิจัยเน้นที่ภาษาแม่ บทบาทของไวยากรณ์สากลในการเรียนภาษาที่สอง กล่าวคือศึกษาว่าภาษาแม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ แล้วไวยากรณ์สากลมีบทบาทหรือไม่ ซึ่งการวิจัยแนวภาษานี้ ผู้วิจัยให้ความสนใจกับไวยากรณ์ของภาษาในระหว่างเป็นหลัก และทำการสำรวจอย่างละเอียด สิ่งที่เน้นคือไวยากรณ์ของภาษาในระหว่างนั้นสะท้อนจุดเด่นของธรรมชาติของภาษานั้นๆ หรือไม่ ปัจจุบันการวิจัยในต่างประเทศยังไม่มี การสำรวจการแสดงออกของภาษาในระหว่างในระดับที่แตกต่างกัน สาเหตุหลักก็มาจากสภาพภาษาในการทำวิจัยและขั้นตอนการทำวิจัยไม่เอื้อนั่นเอง

ประเด็นปัญหาหลักในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ผู้วิจัยจะทำการสำรวจนักเรียนไทยในเรื่อง การใช้หน่วยขยายซับซ้อนในภาษาจีนกลาง ซึ่งใช้หลักไวยากรณ์สากล ทฤษฎี เอ็กซ์ บาร์ หลังจากนั้นจะวิเคราะห์และอภิปราย โดยเน้นใน 2 ประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนไทยที่มีระดับภาษาจีนแตกต่างกันจะมีการใช้หน่วยขยายซับซ้อนในภาษาจีนกลางที่แตกต่างกันในส่วนของภาษาในระหว่าง

2. ทำการศึกษาต่อจากประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับบทบาทของภาษาแม่และไวยากรณ์สากลในการเรียนภาษาที่สอง

การเก็บข้อมูลครั้งนี้เก็บจากผู้เรียน 182 ราย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 66 ราย ชั้นปีที่ 2 จำนวน 55 ราย อายุอยู่ระหว่าง 18 – 23 ปี สํารวจเมื่อ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 โดยกรอกแบบทดสอบและนำมาประมวลผล และใช้โปรแกรม SPSS มาช่วยในการประมวลผลเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

บทความวิจัยฉบับนี้ได้มีการนำเสนอผลการวิจัยออกมาในรูปของตารางและแผนภูมิ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพมากขึ้น และมีการประมวลผลให้เห็นตามหลักสถิติศาสตร์

อย่างไรก็ตามงานวิจัยด้านจีนศึกษาในแขนงนี้ยังมีให้เห็นน้อยมาก กองบรรณาธิการวารสารจีนศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีผู้สนใจนำการวิจัยดังกล่าวไปศึกษาต่อยอดหรือแตกแขนงออกไป ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นข้อมูลให้กับการศึกษาด้านภาษาจีนที่มีความเข้มข้นมากขึ้น และวารสารจีนศึกษาก็มีความยินดีในการเป็นจุดเผยแพร่ความรู้ด้านจีนศึกษาต่อไป